

PRITARTA
Vilniaus rajono savivaldybės mero
2025 m. liepos 2 d.
potvarkiu Nr. M22-2772(3.1 E)

PATVIRTINTA
Vilniaus r. Šumsko pagrindinės
mokyklos direktoriaus
2025 m. liepos 3 d.
įsakymu Nr. V-60

VILNIAUS R. ŠUMSKO PAGRINDINĖS MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(-si)

Vilniaus r. Šumsko pagrindinė mokykla (toliau – Mokykla) teikia ugdymą, orientuotą į vaiko savarankiškumo, iniciatyvumo, kūrybiškumo ugdymą, įvairių gebėjimų atskleidimą ir tobulinimą bei individualybės puoselėjimą. Užtikrinamas ikimokyklinio ir pradinio ugdymo tęstinumas, padedantis formuoti nuoseklią ugdymo(si) patirtį.

Ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) grindžiama konstruktyvistine ir sociokultūrine raidos teorija. Vaikas laikomas aktyviu savo ugdymo(si) proceso dalyviu, kuris mokosi tyrinėdamas, eksperimentuodamas, reflektuodamas, sprenddamas problemas, veikdamas per žaidimus, socialinę sąveiką ir patirtį. Mokytojo, kaip palydovo, vaidmuo padeda iškelti klausimus ir rasti į juos atsakymus. Vaikas laikomas aktyviu savo ugdymo(si) proceso dalyviu, kuris mokosi per socialinę sąveiką, vaidmeninius žaidimus, atlikdamas įvairias grupines veiklas. Ugdymas orientuotas į visuminį vaiko vystymąsi, atsižvelgiant į jo amžiaus tarpsnių ypatumus ir individualius poreikius. Vaikams suteikiama galimybė laisvai dalyvauti ugdymo procese ir savarankiškai veikti. Jie skatinami reikšti savo idėjas ir sumanymus, o mokytojai aktyviai stebi ir fiksuoja vaikų gebėjimus ir pasiekimus. Tai leidžia laiku atpažinti vaikų gabumus ir kurti individualizuotus, motyvuojančius ugdymo(si) kontekstus.

Mokykloje kuriama motyvuojanti, į vaiką orientuota aplinka, kuri skatina visapusišką vaiko vystymąsi ir formuoja saugumo bei pasitikėjimo jausmą. Grupės aplinka yra pritaikyta įvairių poreikių vaikams ir aprūpinta metodinėmis, lavinamosiomis bei edukacinėmis priemonėmis, kurios skatina vaikų aktyvų mokymąsi ir gebėjimų tobulinimą.

1.2. Ugdymą(-si) grindžiančios vertybės

Programa grindžiama šiomis pagrindinėmis vertybėmis, kurios atspindi į vaiką orientuotą ugdymo(si) procesą ir skatina visapusišką asmenybės ugdymą:

- ✓ Pagarba vaikui, jo orumui, gerovei ir teisėms – siekiama užtikrinti kiekvieno vaiko unikalumą, jo poreikių ir interesų pripažinimą.
- ✓ Lygiateisiškumas ir teisingumas – ugdymo procese vadovaujamosi principu, kad visi vaikai turi vienodas galimybes mokytis, tobulėti ir dalyvauti veiklose nepaisant jų gebėjimų, kultūrinės ar socialinės kilmės.
- ✓ Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – ugdomas vaikų gebėjimas suprasti ir gerbti kitoniškumą, siekiama kurti aplinką, kurioje vyrautų tolerancija ir atvirumas skirtingoms nuomonėms, kultūroms bei požiūriams.

✓ Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – skatinamas vaikų bendradarbiavimas, atsakomybė už savo veiksmus, dalyvavimas bendruomenės gyvenime bei pirmųjų pilietiškumo įgūdžių ugdymas.

✓ Kūrybiškumas ir saviraiška – siekiama sudaryti sąlygas vaikų kūrybiškumui plėtoti per žaidimą, meninę veiklą, eksperimentus bei kitas veiklas.

✓ Socialinė atsakomybė – ugdomi vaiko socialiniai įgūdžiai, atsakingas požiūris į aplinką, bendruomenę ir save patį.

✓ Kultūrinis tapatumas – siekiama ugdyti vaikų kultūrinį sąmoningumą, ryšį su savo tautos, krašto tradicijomis, kalba bei vertybėmis, taip pat skatinti pagarbą įvairių kultūrų paveldui.

1.3. Vaikai ir jų poreikiai

Mokykloje ugdomi vaikai, turintys skirtingus poreikius, socialinę patirtį, kultūrinį pagrindą ir asmenines savybes. Skirtingus vaikų ugdymosi poreikius lemia jų individualūs raidos ypatumai, asmeninės patirtys bei aplinkos įtaka. Siekiant užtikrinti ugdymo kokybę, atsižvelgiama į kiekvieno vaiko unikalumą ir vystymosi poreikius.

Mokykloje ugdymas vyksta lenkų kalba, tačiau grupėse ugdomi ir vaikai, kurie namuose kalba rusiškai. Nepažeidžiant prigimtinių vaikų teisės į gimtąją kalbą, kuriamos palankios sąlygos lavinti lietuvių kalbos įgūdžius.

Kuriant ir įgyvendinant Programą, siekiama tenkinti pagrindinius vaiko poreikius: saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, bendradarbiavimo, pažinimo, saviraiškos. Atsižvelgiama į išskirtinius vaiko poreikius, kuriuos nulemia kartos ir kalbos ypatumai, vaiko lytis, tautinis identitetas, socialinė šeimos padėtis, išskirtiniai gebėjimai, specialieji ugdymosi poreikiai. Vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, teikiamos nemokamos logopedo, psichologo, socialinio pedagogo paslaugos.

1.4. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Tėvai (globėjai, rūpintojai) pripažįstami tiesioginiais ugdymo proceso dalyviais, atsižvelgiant į jų lūkesčius, individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymosi patirtį. Pripažįstami ir gerbiami šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai. Ugdytinių tėvams (globėjams, rūpintojams) organizuojama švietimo pagalba, kuri vykdoma taikant įvairias formas (individualų bendravimą, bendri tėvų, vaikų ir pedagogų renginiai, tėvų susirinkimai, tėvų švietimas). Šeimos ir mokyklos bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, supratimu ir pasitikėjimu. Tėvams sutikus, jie nuolat informuojami apie grupės veiklą uždaruose socialiniuose tinkluose.

Mokyklos bendradarbiavimas su socialiniais partneriais ugdo socialiai aktyvų pilietį ir užtikrina mokyklos pripažinimą visuomenėje. Nuolat plečiamas socialinių partnerių tinklas, ypatingą dėmesį skiriant bendrai veiklai su Šumsko daugiafunkciniu centru, Šumsko miestelio biblioteka, kaimynėmis gimnazijomis bei pagrindinėmis mokyklomis. Bendradarbiaujama su Kalvelių seniūnija, Kalvelių ambulatorija, Kalvelių girininkija, Kenos pasienio užkarda ir kt. Inicijuojami projektai, integruojant įvairias galimybes į turinį.

1.5. Regiono ypatumai

Mokykla įsikūrusi Vilniaus rajono Šumsko miestelyje, esančiame už 32 km į pietryčius nuo Vilniaus. Mokyklos veiklos ištakos siekia dar 1777 metus, o oficiali mokyklos įkūrimo data – 1939 m. rugsėjo 1 d. Mokyklos istorija yra turtinga ir įvairialypė. 2019 m. buvo išleista knyga, kuri vaizdingai perteikia mokyklos praeitį ir dabartį bei jos pasiekimus.

Mokykla įsikūrusi vaizdingoje vietovėje, apsupta natūralios gamtos, kuri teikia gausių ugdymo(si) galimybių ir skatina vaikų pažintinį smalsumą. Mokyklos teritorija užima apie 2 hektarus, tad aplinkos ištekliai aktyviai naudojami ugdymo procese. Gamtos ir mokyklos aplinka papildo ugdymo turinį, leidžia vaikams ne tik mokytis teorinių dalykų, bet ir tyrinėti aplinką tiesiogiai, patirti gamtos reiškinius ir ugdyti pagarbą aplinkai.

Šumskas – daugiakultūris miestelis, kuriame gyvena įvairių tautybių žmonės. Ši kultūrinė įvairovė skatina ugdyti tarpkultūrinį supratimą, toleranciją ir pagarbą skirtingoms kultūroms.

Ugdymo procese integruojami įvairių tautų kultūriniai elementai, skatinant vaikus pažinti ir suprasti skirtingų kultūrų tradicijas bei vertybes. Tai prisideda prie visapusiško vaikų socialinio ir emocinio ugdymo bei stiprina bendruomeniškumo jausmą.

Gamtos apsuptis ir daugiakultūrė aplinka sukuria unikalią edukacinę erdvę, kurioje vaikams sudaromos sąlygos augti smalsiems, kūrybingiems ir atsakingiems piliečiams. Mokyklos aplinkos teikiamos galimybės padeda vaikams plėtoti bendravimo, bendradarbiavimo, tyrinėjimo bei saviraiškos įgūdžius.

1.6. Mokyklos savitumas

Ugdymas Mokykloje grindžiamas STEAM principais, kurie skatina vaikų eksperimentavimą, kūrybinį mąstymą, kritinio mąstymo lavinimą ir praktinį žinių taikymą. STEAM metodikos integruojamos kasdienėje veikloje, žaidimuose, patirtiniuose projektuose ir įvairius projektus. Ugdymo proceso įgyvendinimą stiprina nuolat papildomos metodinės ir lavinamosios STEAM priemonės, padedančios ugdyti vaikų kūrybiškumą, gerina smulkiąją motoriką ir socialinius įgūdžius. Ugdymas taip pat yra grindžiamas integruotomis veiklomis, kurios sujungia aplinkos tyrinėjimą su matematiniu mąstymu.

Siekiant plėtoti ekologinį sąmoningumą ir ugdyti gamtosaugines vertybes, organizuojamos edukacinės-pažintinės išvykos bei žygiai. Vaikai skatinami stebėti, tyrinėti ir fiksuoti gamtos reiškinius įvairiais metų laikais, įgyti žinių apie elgesį natūralioje aplinkoje ir mokytis tinkamai elgtis gamtoje ir ją saugoti. Mokyklos aplinka praturtinta žaluma – teritorijoje auga medžiai, krūmai, yra įkurtas sodas. Vaikai turi galimybę ugdyti ekologinį raštingumą, stebėdami, augindami, prižiūrėdami ir tyrinėdami augalus bei diskutuodami apie savo patirtis. Mokyklos teritorija aptverta, o vaikams įrengta žaidimų aikštelė užtikrina saugią ir patrauklią ugdymosi aplinką.

Kokybiško ikimokyklinio ugdymo pagrindą sudaro pedagogų ir kitų specialistų kompetencija bei profesionalumas. Mokykloje dirba ikimokyklinio ugdymo mokytojai, mokytojo padėjėjos bei pagalbos vaikui specialistai – logopedas, psichologas, specialusis pedagogas ir socialinis pedagogas. Šie specialistai nuolat tobulina savo kvalifikaciją, domisi naujovėmis ir yra pasirengę ugdyti šiuolaikinio vaiko kompetencijas, atsižvelgdami į kiekvieno vaiko individualumą ir poreikius.

Mokykloje veikia Vaiko gerovės komisija, kuri atlieka pirminį specialiųjų vaiko ugdymosi poreikių vertinimą ir glaudžiai bendradarbiauja su specialistų komanda bei ugdytinių tėvais. Komisija, esant poreikiui, sudaro individualius pagalbos planus, konsultuoja tėvus ir pedagogus, teikia rekomendacijas, kaip veiksmingiau tenkinti ugdymo(si) poreikius ir užtikrinti vaikų gerovę.

II SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ikimokyklinio ugdymo turinys grindžiamas ugdymo principais, kurie užtikrina ugdymo(si) kokybę, atliepia vaikų individualius poreikius ir prisideda prie jų visapusiško vystymosi:

- ✓ Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalais, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

- ✓ Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninė raiška;

- ✓ Žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

- ✓ Sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

- ✓ Integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;
- ✓ Įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;
- ✓ Kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose. Tokiu būdu siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;
- ✓ Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;
- ✓ Lėtojo ugdymo(si) principas. Užtikrinamas gilus įsitraukimas – vaikai giliai išgyvena kiekvieną momentą, kai skiriama pakankamai laiko tyrinėjimui, kūrybai, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;
- ✓ Reflektyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas kartu su vaikais emocijomis ir veiksmis atspindi patirtis, kartu apmąsto emocijas, veiklas ir rezultatus, planuoja tolimesnius veiksmus. Mokytojai apsveria autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);
- ✓ Šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusių, kartu besimokančių bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

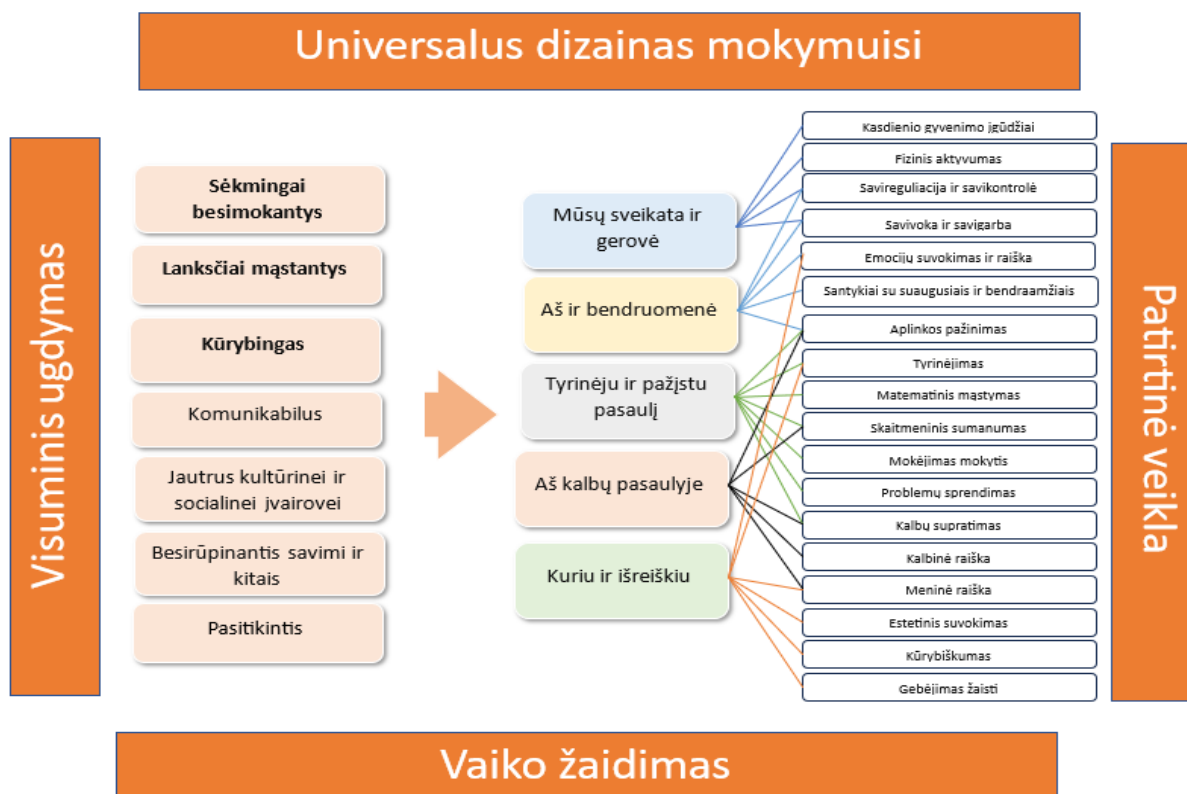
III SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, pasitelkiant STEAM metodiką, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio, dvasinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo ir mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

- ✓ Ugdyti vaikų savarankiškumą, pasitikėjimą savimi ir rūpinimąsi kitais, skatinant empatiją, atsakomybę ir aktyvų dalyvavimą ugdymo procese.
- ✓ Plėtoti vaikų kūrybiškumą, lankstų mąstymą ir problemų sprendimo įgūdžius, integruojant STEAM metodus ir įvairias praktines veiklas, suteikiant galimybes tyrinėti, eksperimentuoti, analizuoti ir praktiškai taikyti įgytas žinias.
- ✓ Skatinti kultūrinį, dvasinį ir socialinį jautrumą, ugdant toleranciją, pagarbą skirtingoms kultūroms bei bendradarbiavimo įgūdžius.
- ✓ Sukurti tinkamą ir motyvuojančią ugdymo aplinką 2–6 metų vaikams, kuri skatintų mokymąsi, eksperimentavimą, kūrybiškumą ir saviraišką, taip pat atitinka jų amžiaus ir vystymosi ypatumus.
- ✓ Kurti įtraukų ugdymo procesą, bendradarbiaujant su šeima ir bendruomene, užtikrinant kiekvieno vaiko poreikių atliepimą ir ugdymosi tęstinumą.

Konceptualus ugdymo modelis (1 pav.) sukuria lanksčią, visapusišką ugdymo aplinką, kurioje kiekvienas vaikas gali augti ir tobulėti pagal savo individualius poreikius, galias ir gebėjimus. Plėtojamos septynios vaiko galios, daugiausia orientuojantis į sėkmingai besimokantį, lanksčiai mąstantį ir kūrybingą vaiką. Ugdymas organizuojamas per penkias ugdymo(si) sritis, kurios yra pritaikytos stiprinti ir ugdyti tam tikras vaiko galias, būtinas visapusiškam asmenybės vystymuisi per konkrečius vaiko pasiekimus. Mokytojas, siekdamas plėtoti vaiko galias, kuria kontekstus – grupėje, lauke, netradicinėje aplinkoje.

1 pav. Konceptualus ugdymo modelis

VI SKYRIUS UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“

Pasiekimų sritys: Kasdieniai gyvenimo įgūdžiai

Vertybinė nuostata: Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam.

Esminiai gebėjimai: Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, butyje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.

Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
2–3 metai (3-iojo žingsnio pasiekimai) Suaugusiojo padedamas ruošia maistą ir pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. Su suaugusiojo pagalba naudojami tualetu, prausiasi, šluosto veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusimauna batus. Geba padėti vieną ar kitą daiktą į vietą. Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse.	- Lavina judesių tikslumą mokydamasis savarankiškai valgyti, dengti stalą, rengtis ir naudoti buities įrankius. - Padedami ir skatinami mokytojo, vaikai atlieka asmens higienos veiksmus ir tvarkingai susitvarko drabužius. - Varto knygeles, klausosi istorijų, pasakojimų apie (ne)saugų elgesį gatvėje. - Grupėje įrengtoje „virtuvėlėje“ žaidžia režisūrinius žaidimus.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Aiškinasi, kodėl svarbu valgyti įvairų, sveikatai naudingą maistą, iš kur ir kaip jis atsiranda ant mūsų stalo. Savarankiškai serviruoja stalą, valgo tvarkingai, dažniausiai tinkamai naudojami stalo įrankiais, susitvarko pavalgęs.	- Klausoma skaitomų tekstų, komentarų apie sveiko maisto naudą, sužino, ką valgyti yra naudingiau sveikatai; tyrinėja sveiko maisto piramidę. - Žaisdami „kavinę“, „restoraną“, kuria mėgstamų ir netikėtų patiekalų receptus,

Dažniausiai savarankiškai plaunasi rankas, prausiasi veidą; čiaudėdamas ar kosėdamas prisidengia burną ir nosį. Susitvarko žaislus ir veiklos vietą. Žaisdamas ar išvykose vaikas stengiasi laikytis saugaus elgesio taisyklių: atpažįsta eismo ženklus, žino, kaip elgtis gatvėje ir gamtoje, supranta, kodėl pavojinga bendrauti su nepažįstamais. Atskiria tinkamus ir netinkamus prisilietimus, žino, kur kreiptis pagalbos pavojingose situacijose. Išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas. Taisyklingai plauna rankas, savarankiškai apsirengia ar nusirengia pagal oro sąlygas, rūpinasi savo ir bendrais grupės daiktais – juos saugo, padeda į vietą ir tvarko. Vaikas savarankiškai ar jam priminus laikosi saugaus elgesio taisyklių, atpažįsta pavojingas situacijas ir žino, kaip elgtis su nepažįstamais, aštriais daiktais ar buitinais prietaisais. Supranta kūno privatumą, geba pasakyti „ne“ netinkamam elgesiui, žino, kas gali padėti nelaimės atveju, ir moka pagalbos telefono numerį.	sudaro meniu, imituoja maisto gaminimo procesus. - Klausosi skaitomų tekstų ir pasakojimų apie tai, kodėl svarbu branginti ir tausoti maistą, jo nešvaistyti. - Kasdienių veiklų metu mokosi saugiai elgtis žaisdami kieme, lauke, laikytis susitartų saugaus elgesio taisyklių. - Motyvuojamas suaugusiojo pavyzdžio laikosi asmens higienos.
Pasiekimų sritys: Fizinis aktyvumas <i>Vertybinė nuostata:</i> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas; meta, gauda ir spiria kamuolį; spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika; derina judesius poroje ar grupėje – šokdamas ar žaisdamas.	
2–3 metai (3-iojo žingsnio pasiekimai) Išstovi ant vienos kojos (3–4 sekundes). Eina skirtingu ritmu, tikslingai apeina arba peržengia kliūtis, vaikšto plačia (25–30 cm) linija. Bėga, keisdamas kryptį ir greitį, išlaikydamas pusiausvyrą. Lipa ir nulipa laiptais, žingsniuodamas pakaitomis. Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis, ir pašoka 1–2 kartus. Geba mesti ir gaudyti kamuolį abiem rankomis, taip pat spirti jį. Derina akių ir rankų, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius: veria dideles sagas ant virvutės, užsega batus su lipdukais, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka.	- Eidami sumažinto ploto paviršiumi, įveikdami kliūtis ar lipdami į kalniuką, mokosi išlaikyti pusiausvyrą. - Supranta, kaip pereiti nuo greito ėjimo prie bėgimo. - Dėlioja daiktus vieną ant kito, užsuka, atsuka, darinėja, naudojami stalo įrankiais.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Eina pakaitiniu ir pristatomuoju žingsniu, aukštai keldamas kelius. Bėgioja vingiuotais maršrutais, išsisukinėdamas, bėga ant pirštų galų. Šokinėja nuo vienos kojos ant kitos, šokinėja judėdamas pirmyn, lipa kopėtėlėmis. Meta kamuolį iš įvairių padėčių, pagauna jį sulenkdamas rankas per alkūnes. Spiria kamuolį į taikinį iš įvairių padėčių. Stengiasi taisyklingai sėdėti, stovėti ir vaikščioti. Pieštuką ir žirkles laiko taisyklingai. Tiksliai atlieka sudėtingesnius judesius su smulkiais daiktais. Pastato aukštą statinį, išlaikantį pusiausvyrą.	- Atlieka veiksmus su įvairių dydžių, svorių ir formų priemonėmis, žaidžia imitacinius ir judriuosius žaidimus, kuriuose lavinami pagrindiniai judėjimo įgūdžiai. - Išbando įvairiausius mokytojo demonstruojamus ir pačių atrandamus ėjimo ir bėgimo būdus. - Lavina rankos judesių tikslumą ir akių-rankų koordinaciją: dėlioja, konstruoja, veria, piešia ir kt. - Žaidžiant komandinius žaidimus, mokosi laikytis taisyklių, laimėti, pralaimėti.

Pasiekimų sritys: Savivoka ir savigarba <i>Vertybinė nuostata:</i> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas ar mergaitė, supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą. Prisistato kitam, komentuoja savo pomėgius. Supranta ir gina teisę būti ir žaisti kartu. Žino, kuriai šeimai, grupei ar bendruomenei priklauso, įvardija tautybę ir tėvynę.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir įvardija, ar jis yra berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu. Jaučiasi patogiai grupėje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais, domisi kitų vaikų žaidimais ir veiklomis. Suaugusiojo skatinamas domisi kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kitakalbius vaikus, grupėje apsilankančius suaugusiuosius ir svečius.	- Mokosi suprasti paveikslėliais sudėliotą savo grupės dienotvarkę, stebėti ir patikrinti, kas šią dieną jau įvyko, kas dar vyks. - Ugdomi dienos ritmo pajautą, kai kasdienių veiklų metu yra mokytojo skatinami atpažinti kūno siunčiamus signalus: gerą nuotaiką, žvalumą, energingumą, dėmesingumą arba nuovargį, mieguistumą, irzlumą, negalėjimą susikaupti.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Tyrinėja, ką gali ir ko negali kūnas, pradeda jausti asmeninę ir bendrą erdvę. Supranta, kad jis buvo, yra ir visada bus tas pats asmuo: atpažįsta save kūdikystės nuotraukose, pasako, kuo bus ar norėtų būti suaugęs. Jaučiasi esantis šeimos ir grupės narys. Žino, kokia yra jo gimtoji kalba, vaizduoja savo šalies simbolius. Dalijasi stebėjimais apie vidinių kūno sistemų veiklos ženklus. Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. Dalyvauja šeimos, grupės ir bendruomenės veiklose. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų.	- Mokosi atpažinti ženklus, kurie rodo, kad jų aktyviai judančiam kūnui reikia poilsio, kada jų nejudrioje būsenoje esančiam kūnui reikia judėjimo. - Atlieka atsipalaidavimo, kvėpavimo pratimus, pajaučia, kaip jie nuramina tiek kūną, tiek ir emocijas ar sunkias mintis. - Vakare reflektuoja, ar pavyko įgyvendinti susiplanotą dienos ritmą, aptaria kaitos priežastis. - Išbando įvairius kūno aktyvumo reguliavimo būdus. - Mokosi atpažinti ženklus, kurie rodo, kad jų aktyviai judančiam kūnui reikia poilsio, kada jų nejudrioje būsenoje esančiam kūnui reikia judėjimo
Pasiekimų sritys: Savireguliacija ir savikontrolė <i>Vertybinė nuostata:</i> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų. Bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus. Įsiaudrinęs geba nusiraminti.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jei kas nors nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos arba kreipiasi į suaugusįjį pagalbos. Padedamas suaugusiojo, įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradeda laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.	- Valgydamas mokosi savarankiškai naudotis stalo įrankiais. - Pasirenka stalo įrankį skirtingam maistui valgyti. - Kasdieniai pasikartojantys ritualai – maitinimasis, miegas ir veiklos – padeda orientotis dienos ritme.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Nusiramina ir atsipalaiduoja išėjęs iš įtampą keliančios situacijos. Ramina save pabuvęs vienas, klausydamasis ramios muzikos, žaisdamas ar kalbėdamasis su kitais. Geba sutelkti dėmesį į sudominusią veiklą ar žaidimą. Ramioje situacijoje	- Atsižvelgdami į visos mokyklos dienos režimą, vaikai patys sudėlioja savo dienos ritmą paveikslėliais, įskaitant dienas su ypatingais įvykiais, keičiančiais įprastą tvarką. - Ryte paveikslėliais pažymi, ką šiandien

konfliktą sprendžia žodžiais, siūlo kelis sprendimo būdus, numatydamas jų pasekmes. Laikosi grupėje tvarkos, numatytų taisyklių ir susitarimų. Pats taiko įvairius nusiramavimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Stengiasi suvaldyti savo stiprias emocijas – pyktį ar įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą, ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	ketina veikti, o vakare reflektuoja, ar pavyko tai įgyvendinti. - Tyrinėja nuotaikos ir energijos kaitą per dieną. - Kuria įvairius siužetus režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu. - Tyrinėja kiek reikia įdėti darbo, kad maisto produktai atsirastų ant mūsų stalo
--	---

Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“

Pasiekimų sritys: Savivoka ir savigarba <i>Vertybinė nuostata:</i> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas ar mergaitė. Supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą. Prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka ar nepatinka. Supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu. Priskiria save savo šeimai, grupei, Mokyklos bendruomenei, žino savo tautybę ir tėvynę.	
Pasiekimų žingsniai	Vaiko veiksenos
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Padedamas suaugusiojo, įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.	- Išorinį kūno vaizdą ir kūno dalis tyrinėja per judrias veiklas: pajausdami, ką kuri kūno dalis daro, kaip juda, stebėdami save veidrodyje, vandens ar blizgių daiktų paviršiuje, žaisdami šešėlių žaidimus. - Pajaučia savo augimą per didėjančią savarankiškumą kasdienėse veiklose. - Natūraliai per užmegztus emocinius ryšius jaučia savo šeimą kaip bendruomenę. - Savo aplinkoje girdi gimtąją kalbą, įsitraukia į mokytojo organizuojamas veiklas, kuriose naudojami tautosakos, tautodailės, etnomuzikos motyvai; dalyvauja tautinėse ir valstybinėse šventėse.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Tyrinėja, ką gali ir ko negali kūnas, pradeda jausti asmeninę ir bendrą erdvę. Supranta, kad jis buvo, yra ir visada bus tas pats asmuo: atpažįsta save kūdikystės nuotraukose, pasako, kuo bus ar norėtų būti suaugęs. Jaučiasi esantis šeimos ir grupės narys. Žino, kokia yra jo gimtoji kalba, vaizduoja savo šalies simbolius. Dalijasi stebėjimais apie vidinių kūno sistemų veiklos išorinius požymius. Dalyvauja šeimos, grupės ir bendruomenės veiklose. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą. Supranta, kad visi žmonės yra lygūs, ir gali įvardyti kelis šalių panašumus ir skirtumus.	- Įsitraukia į žaidimus, įvairias veiklas, kurias padeda patirti ir suprasti: noriu – nenoriu, mėgstu – nemėgstu, įdomu – neįdomu. - Dalyvaujant vaidmenų ir naratyviniuose žaidimuose, klausydamiesi pasakojimų, žiūrėdami filmukus bei reflektuodami savo jausmus, vaikai patiria, išreiškia ir vis geriau atpažįsta emocijas, jų priežastis bei situacijas, kurios jas sukelia. - Tyrinėja ir mokosi pajauti savo asmeninės erdvės ribas, suprasti savo privatumą ir reaguoti į asmeninės erdvės ribų pažeidimą. - Aiškina, ką suprato apie kūną – kuo jis ypatingas, ką gali ir ko negali. - Pažįsta ir išreiškia pagarbą pagrindiniams savo šalies simboliams, tyrinėja šalies žemėlapi, konstruoja mėgstamų vietų modelius, iš pasakojimų pažįsta iškiliąsias asmenybes. - Domisi gimtąja kalba, etnine kultūra, dalyvauja etnokultūriniuose, pilietiniuose

	renginiuose ir edukacinėse programose. - Iš pasakojimų, pokalbių grupėje, šeimoje ir iš socialinės medijos vaikai pažįsta iškilias savo šalies ir kitų šalių asmenybes.
Pasiekimų sritys: Savireguliacija ir savikontrolė <i>Vertybinė nuostata:</i> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų. Bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus. Įsiaudrinęs geba nusiraminti.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Padedamas suaugusiojo, įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradeda laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.	- Atpažįsta kito emocijas iš veido išraiškos, balso. - Mokosi emocijas atpažinti ir įvardyti, nuotaikoms žymėti naudoja emocijų veidelius, spalvas, nuotraukas, „emocijų termometrus“. - Jaučia laiko tėkmę sąsajoje su savo veikla ir gyvenimo ritmu. Eksperimentuoja su skirtingos trukmės muzikinėmis atkarpomis, 1, 5, 10 minučių smėlio laikrodžiais. - Paros trukmę ir laiko tėkmės nuoseklumą patiria dėliodami savo dienos veiklos paveikslėlius.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Nusiramina, atsipalaiduoja, išėjęs iš įtampų keliančios situacijos, pabuvęs vienas, klausydamasis ramios muzikos, žaisdamas ar kalbėdamasis su kitais. Geba sutelkti dėmesį į sudominusią veiklą ar žaidimą. Ramioje situacijoje konfliktą sprendžia žodžiais, siūlo kelis sprendimo būdus, numatydamas jų pasekmes. Laikosi grupėje tvarkos, numatytų taisyklių ir susitarimų. Pats taiko įvairius nusiramimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Stengiasi suvaldyti savo pyktį ir įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	- Darydami klaidas ir jas taisydami plėtoja atkaklumą, gebėjimą įveikti iššūkius. - Patys pradeda valdyti savo emocijų raišką ir jų intensyvumą. Išbando įvairiose veiklose sužinotus nusiramimo ir impulsų valdymo būdus. - Pasikeitus įprastai dienotvarkei ar susidūrus su netikėta situacija, padedami mokytojo, mokosi atpažinti ir valdyti kilusias neigiamas emocijas, siekdami emocinės pusiausvyros ir geros savijautos.
Pasiekimų sritys: Emocijų suvokimas ir raiška <i>Vertybinė nuostata:</i> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Atpažįsta, atliepia, įvardija ir aptaria savo bei kitų emocijas ar jausmus ir jų priežastis. Įprastose ramiose situacijose emocijas išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais – žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja.	- Mokosi parodyti savo poreikius veido mimika, garsais, gestais, linktelėjimu (sutikimui) ar galvos papurtymu (nepritariamui), pirmaisiais žodžiais. - Jautriai reaguoja, kai suaugusieji susitapatina su jų patiriamomis emocijomis. - Mokosi emocijas atpažinti ir jas įvardyti.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Atpažįsta ir pavadina savo emocijas bei jausmus, įvardija situacijas, kuriose jie kilo. Emocijas ir jausmus dažniausiai išreiškia sau ir kitiems	- Natūraliai savo aplinkoje stebi ir tikslingai pasiūlytose veiklose tyrinėja bei išbando įvairius dėmesio, impulsų ir elgesio valdymo būdus.

priimtinais būdais. Atpažįsta kitų emocijas ir pradeda suprasti, kad žodžiai ar veiksmai gali juos žeisti. Pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas. Pradeda kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau nusiminus ar supykus.	- Žaisdami savireguliaciją plėtojančius žaidimus, savarankiškai išbandydami naujas veiklas, laikydamiesi kartu su kitais sukurtų grupės taisyklių ir tvarkos, vaikai ugdomi valingą dėmesio ir elgesio kontrolę. - Mokosi stabtelėti ir apmąstyti savo veiklą ar elgesį, kad pasirinktų tinkamiausius būdus.
Pasiekimų sritys: Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais <i>Vertybinė nuostata:</i> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais tiek kasdienėje, tiek neįprastoje aplinkoje. Mokosi iš jų, drąsiai dalijasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai bendrauja su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, palaiko draugystę bent su vienu vaiku. Supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Drąsiai išbando ką nors naujo, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia savarankiškumo ir pripažinimo, mėgdžioja suaugusiuosius, bet savaip interpretuoja jų veiksmus. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pradeda suvokti asmeninius ir bendro naudojimo daiktus.	- Mokosi būti ir veikti šalia kitų ir kartu su kitais įsitraukdami į bendrus žaidimus ir veiklas grupelėje. - Per bendras veiklas mokosi suprasti, ką jaučia kitas, atliepia kito jausmus. - Pajaučia juos supančių žmonių išvaizdos, aprangos, amžiaus panašumus ir skirtumus. - Tyrinėja „aš – ne aš“ ribas; kasdienėje rutinoje ir veiklose, atsirinkdami savo drabužėlius ar žaislus, aiškinasi „mano – tavo“ santykį, ko nors turėjimą (ką turiu aš – ką turi tu)
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Drąsiai bendrauja su mažiau pažįstamais ar nepažįstamais žmonėmis grupėje, salėje ar kieme. Turi draugą arba kelis nuolatinius žaidimų partnerius, sėkmingai įsitraukia į didesnės vaikų grupės veiklą. Tikrina suaugusiojo nustatytas leistino elgesio ribas – atsiklausia, derasi, tariasi. Geranoriškai veikia kartu su kitais vaikais, drauge siekia to paties tikslo, priima bendrus sprendimus. Noriai ką nors veikia su vaikais iš kitos socialinės, kalbinės, kultūrinės aplinkos. Pats ar kartu su kitais randa nesutarimo, konflikto sprendimo būdus arba prašo suaugusiojo pagalbos. Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Supranta, koks elgesys priimtinas kitiems, rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti, išsako savo nuomonę tinkamu būdu, pradeda tarpininkauti vaikų nesutarimuose. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo	- Inicijuoja bendrus žaidimus ar veiklas, siūlo ir derina veiklos idėjas, veiksmus, siužetą, susikuria veiklos ir elgesio taisyklės, padeda, paremia vienas kitą, tariasi. - Išbando pačių bendraujant atrastus, iš skaitomų knygelių ar suaugusiųjų sužinotus įvairius emocinių ryšių, abipusės simpatijos, draugystės užmezgimo ir palaikymo būdus, aiškinasi, koks draugas yra geras ir koks yra blogas. - Piešdami save ir kitus, lygindami išorinius bruožus, kalbėdamiesi apie pomėgius, gebėjimus, šeimą ir aplinką, bendraudami bei kurdami kartu su kitais, tyrinėja savo tapatumą, panašumus ir skirtumus su kitais vaikais bei suaugusiais. Taip pat jie įgyja kultūrinio ir socialinio įvairumo patirties. - Sekdami mokytojo elgesio pavyzdžiu, mokosi suprasti, gerbti, toleruoti ir priimti vaiką, kuris kalba kita kalba, elgiasi kitaip ar turi mažiau gebėjimų. - Padedant mokytojui, mokosi atpažinti patyčias ir būdus, kaip jų išvengti.

supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai.	
Pasiekimų sritys: Aplinkos pažinimas <i>Vertybinė nuostata:</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors naujo. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienes, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę. Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Turėdamas galimybę, renkasi būti mėgstamoje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais.	- Laiko tėkmę pajaučia sąsajoje su savo veikla (kiek laiko užtrunka ką nors atlikti) ir gyvenimo ritmu (ką aš veikiu per dieną). - Paros trukmę ir laiko tėkmės per parą nuoseklumą patiria dėliodami savo dienos veiklų paveikslėlius.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Rodo pagarbą gyvajai ir negyvajai aplinkai, kultūros reiškiniams ir objektams, supranta, kad jo elgesys gali paveikti gamtinę ir kultūrinę aplinką, stengiasi prisiimti atsakomybę už jų išsaugojimą. Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai. Pradeda suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Išvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti.	- Dalyvauja pažintinėse išvykose, virtualiuose savo gatvės, rajono, miesto ar šalies tyrinėjimuose. - Kalbėdamiesi, ką veikė per dieną, savaitę, dėliodami paveikslėlius, pradeda įvardyti paros dalis ir savaitės dienas, pasako, ką veikė vakar, ką veikia šiandien, ką veiks rytoj.

Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“

Pasiekimų sritys: Aplinkos pažinimas <i>Vertybinė nuostata:</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors naujo. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinias pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	
Pasiekimų žingsniai	Vaiko veiksenos
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Atpažįsta ir reaguoja į neseniai įvykusius šeimos ar grupės įvykius. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienes, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę. Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Turėdamas galimybę, renkasi būti mėgstamoje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais.	- Žaisdami ir tyrinėdami pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios). - Dienotvarkėje klįjuoja numatomų įvykių paveikslėlius, atrenka reikalingus ingredientus maistui ruošti

4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Rodo pagarbą gyvėjai ir negyvėjai aplinkai, kultūros reiškiniams ir objektams, supranta, kad jo elgesys gali paveikti gamtinę ir kultūrinę aplinką, stengiasi prisiimti atsakomybę už jų išsaugojimą. Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai. Pradedą suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Ižvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ja rūpintis, prižiūrėti ir puošti.	- Daiktus pažįsta juos stebėdami, sugretindami, palygindami, grupuodami, rikiuodami nuo mažiausio iki didžiausio, komponuodami, konstruodami. - Stebi, renka, tyrinėja, grupuoja, atpažįsta ir pavadina augalų dalis (lapai, žiedai, vaisiai, sėklos ir pan.), pajunta tekstūrų skirtumus, suranda vaisiuose sėklas. - Tyrinėja, aiškinasi, kas ir kaip vyksta gamtoje, pastebi gyvosios ir negyvosios gamtos sąsają.
Pasiekimų sritys: Matematinis mąstymas <i>Vertybinė nuostata:</i> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas. Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas. Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę. Tapatina, atrenka kelis daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Kopijuoja dviejų elementų sekas.	- Įsitraukia į įvairias eksperimentines ir kasdienėje veikloje pasitaikančias ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas. - Padedami mokytojo, vaikai atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, kad skaičiuojant naudojama ta pati žodžių seka, o paskutinis skaičių sekos skaičius reiškia suskaičiuotą objektų kiekį. - Natūraliai įgunda įvertinti daiktų rinkinio kiekį iki penkių, neskaičiuodami daiktų („matomi“ skaičiai).
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5. Atpažįsta skritulį, kvadratą, trikampį, kubą, rutulį, bando šias figūras apibūdinti, palyginti. Atrenka figūrai sukomponuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja. Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai. Išgirdęs ar pamatęs judėjimo su krypties pakeitimu planą, jį iš atminties įvykdo, atkuria, geba pasakyti ir bando pavaizduoti, kaip reikėtų sugrįžti (judėti atgal). Nukopijuoja, pratęsia, sukuria seką iš dviejų pasikartojančių elementų.	- Daiktus laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius. - Tyrinėja daiktų dydį, bandydami apimti delnais, apglėbti, gretindami su savo ūgiu. - Veikdami su daiktais vaikai mokosi sutelkti dėmesį, mąstyti, prisiminti, tausoti daiktus, ugdomi kantrybę, savikontrolę. - Vaikai pastebi daiktų seką eidami į mokyklą, kur nors važiuodami: kelio ženklai, šviesoforai, perėjos ir pan. - Įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pridėdant po vieną pasitelkus daiktus, piešinius, rankų pirštus.
Pasiekimų sritys: Skaitmeninis sumanumas <i>Vertybinė nuostata:</i> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	

2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų, pradeda laikytis paprasčiausių išmaniųjų žaislų ir daiktų saugaus naudojimo taisyklių.	- Žaidžia, tyrinėja aplinką, domisi grupėje ir mokykloje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.). - Žaidžia su įgarsinimo lentele, mokosi įrašyti savo balsą, atpažinti paveikslėlius.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Mokytojo padedamas ir prižiūrimas naudojasi įvairių išmaniųjų įrenginių valdymo priemonėmis. Dėlioja vaizdiniais simboliais ar objektais pateiktas komandas, sudarydamas rišlią veiksmų seką. Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines priemones skirtingiems turinio tipams. Domisi kitų ir dalijasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu. Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalijimosi taisykles.	- Susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais, prietaisais (lupos, magnetai, mikroskopas, svarstyklės), padedančiais tyrinėti ir pažinti aplinką (gamtos radinius, žmogaus sukurtus daiktus). - Žaisdami, tyrinėdami aplinką, naudojasi išmaniaisiais daiktais, aiškinasi jų veikimo būdą, juos išbando. - Naudojasi jų amžių atitinkančiomis prasmingomis, ugdymą(si) papildančiomis skaitmeninėmis technologijomis ir skaitmeniniu turiniu žaisdamas ir pažindamas aplinką.
Pasiekimų sritys: Kalbų supratimas <i>Vertybinė nuostata:</i> Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs klausytis ir suprasti kitą. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonaciją, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti. Stengiasi išklausti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakodamas keletą žodžių.	- Išmoka pavadinti vis daugiau linijų, dvimačių (plokštumos) ir trimačių (erdvės) figūrų, džiaugiasi jas atpažindami paveikslėlyje, aplinkoje surasdami jų analogų.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Supranta, kad kalbos garsai žymimi raidėmis, atpažįsta savo vardo ir kitas asmeniškai aktualias raides, skaitmenis, supranta aplinkoje matomų kai kurių spausdintų žodžių prasmę. Atidžiai klausosi įvairaus turinio ir stiliaus tekstų literatūrine kalba. Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles, pradeda skirti garsus, sudarančius paprastos garsinės sandaros žodžius,	- Diskutuoja, dalijasi savo pastebėjimais ir kartu sparčiai plečia su ilgio, masės, tūrio (talpos) matavimu susijusį žodyną. - Dalijasi mintimis, kam reikalingi medžiai, mokytojo padedami, išsiaiškina, kad medžiai gamina deguonį, kuris būtinas žmonių ir gyvūnų kvėpavimui, ir supranta, kad medžius reikia saugoti ir sodinti. - Įsitraukia į diskusijas su mokytoju ir kitais vaikais, kaip gali būti fiksuojami, koduojami duomenys, dalijasi idėjomis, kaip būtų galima juos grafiškai pavaizduoti.

taip pat skiemenis. Domisi įvairiais rašytiniais tekstais, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų siužetą.	
Pasiekimų sritys: Tyrinėjimas <i>Vertybinė nuostata:</i> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir kalbos melodija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatai rodo kitiems.	- Noriai įsitraukia į įvairias eksperimentines ir kasdienėje veikloje pasitaikančias ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas. - Atranda, kad figūromis ir objektais erdvėje galima manipuliuoti: apversti, pasukti, pastumti.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai. Stebėdamas, eksperimentuodamas išsiaiškina objektų požymius, medžiagų savybes. Domisi neapčiuopiamų reiškinių (pvz., garsų, judesių) paskirtimi ir estetika. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	- Vaikai, apžiūrinėdami daiktus iš visų pusių – viršaus, apačios – juos liksdami ir uosdami, atpažįsta daiktus pagal požymius: spalvą, tekstūrą (lygus, šiurkštus, švelnus), formą (apvalus, kampuotas, pailgas), kvapą, ieško daikto pagal žodinį apibūdinimą. - Tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus, varto enciklopedijas, klausosi informacinių tekstų, stebi tiksliai parinktus vaizdo įrašus, domisi, kaip yra kuriami daiktai, pradeda suvokti, kad žmogaus sukurtų daiktų kaitą lemia mokslo ir technologijų pažanga. - Drauge su mokytoju aiškinasi, kaip daiktai keitėsi, kokie jie buvo seniau, kokie dabar, kaip tobulėjo, kaip žmogus juos pritaikė savo poreikiams. Jie lygina praeities ir dabarties daiktus, komentuoja jų išvaizdą, paskirtį, kaip veikia, iš ko pagaminti. Supranta, kad tos pačios paskirties daiktas (pavyzdžiui, stalas) gali būti pagamintas iš medžio, metalo, plastiko. - Žaisdami atranda fizikinius reiškinius, tyrinėja tamprumą. - Eksperimentuoja su veidrodiniais paviršiais, taškiniais šviesos šaltiniais, stebi ir tyrinėja dvimačių ir trimačių geometrinių objektų atvaizdus.
Pasiekimų sritys: Problemų sprendimas <i>Vertybinė nuostata:</i> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	

2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti, ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą.	- Žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas. - Pradedą nuspėjamai reaguoti į įprastus įvykius, kurių baigtį galima iš anksto numatyti (pavyzdžiui, įjungus jungiklį, žaislas pradeda judėti).
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariausi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	- Padedami mokytojo, ieško daiktų panašumų ir skirtumų, sprendžia iškilusias problemas. - Ieško atsakymų į patiems kylančius ir mokytojo nuolat keliamus klausimus. - Veikdami mokytojo tikslingai sukurtuose kontekstuose, mokosi samprotauti, kūrybiškai taiko įgytą skaičiavimo patirtį problemas sprenddami. - Įtraukiami į probleminių situacijų nagrinėjimą, kuriose reikia įvertinti atstumą tarp savęs ir kitų, tarp dviejų artimos aplinkos objektų, sugalvoti ir paaiškinti, kaip įvairiose situacijose galima palyginti dviejų ar trijų pažįstamų objektų atitinkamą dydį.
Pasiekimų sritys: Mokėjimas mokytis <i>Vertybinė nuostata:</i> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	- Žaisdami ir eksperimentuodami vidaus ir lauko aplinkose, įvairiose situacijose, vaikai, kalbinami mokytojo, įgyja vis daugiau patirties, pasirinktu būdu duoti nurodymus dėl objekto judėjimo krypties ir buvimo vietos arba sekti kitų atitinkamus nurodymus.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokyti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. Aptaria atliktą veiklą iš karto arba po tam tikro laiko. Pasako, parodo, kaip veikė, mokėsi, kaip įveikė iššūkius, planuoja, ką darys toliau.	- Stebėdami, kaip suaugusieji ir kiti vaikai naudoja įvairius įrankius, ir kaip šie veikia, vaikai patys juos išbando. Daiktus kūrybiškai panaudoja žaidimuose, ugdosi nuostatą tausoti daiktus. - Džiaugiasi atradę naujus būdus, kaip palyginti dydžius.

Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“

Pasiekimų sritys: Kalbų supratimas

Vertybinė nuostata: Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs klausytis ir išklausyti kitą.

<i>Esminiai gebėjimai:</i> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	
Pasiekimų žingsniai	Vaiko veiksenos
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta, arba prašo paskaityti. Stengiasi išklausti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių.	- Atkreipia dėmesį į kalbėjimą, plečia pasyvų ir aktyvų žodyną. - Žodinės kalbos suvokimo gebėjimus ugdo dalyvaudamas mokytojo, savo, draugų inicijuojamuose vaidmenų žaidimuose, žaidimuose su žaislais ir įvairiomis priemonėmis bei kitose žaismės situacijose. - Plečia kalbos supratimą dalyvaudamas mokytojo siūlomose aktyviose veiklose ir kasdienės rutinos situacijose.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Supranta, kad kalbos garsai žymimi raidėmis, atpažįsta savo vardo ir kitas asmeniškai aktualias raides, skaitmenis, supranta aplinkoje matomų kai kurių spausdintų žodžių prasmę. Atidžiai klausosi įvairaus turinio ir stiliaus tekstų literatūrine kalba. Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles, pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. Domisi įvairiais rašytiniais tekštais, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų siužetą.	- Aktyviai įsitraukia į bendravimo veiklas, kalbos garsų žaidimus, eilėraščių, dainų, pasakojimų, pasakų gimtąja ir kitomis kalbomis klausymąsi, plėtoja kalbos supratimą, atranda žodžių prasmes, ugdo trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę, skatinančią mintis išreikšti žodžiais. - Rodo augantį domėjimąsi ženklais, simboliais, vėliau ir rašytiniais ženklais, suaugusiojo skaitomu tekstu.
Pasiekimų sritys: Kalbinė raiška <i>Vertybinė nuostata:</i> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalijasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Kalba 2–3 žodžių vientisiniais sakiniais, klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus. Suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus. Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus.	- Mėgdžiojimu, skiemenų ar žodžių pakartojimais, veiksmais, mimika ir pantomimika dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose. - Su suaugusiojo pagalba kartoja girdėtus trumpus kūrinius, dalyvauja pokalbiuose, kelių žodžių vientisiniais sakiniais kalba apie save, savo norus, poreikius, išgyvenimus, pasakoja apie tai, ką mato ir girdi, vartoja paprastas mandagumo frazes, formuluodamas sakinius, taiko pagrindines gramatikos taisykles. - Per kasdienės veiklas, mokytojo skatinami vaikai mokosi išreikšti ir įvardyti savo emocijas, poreikius.

4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Natūraliai kitiems kalba apie tai, ką žino, veikia, veikė ar veiks, kas vyksta, vyko ar vyks, ko nori, tikisi. Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais, bando susikalbėti su kitakalbiu vaiku. Supranta rašymo tikslus, bando perteikti informaciją piešiniu. Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja. Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką. Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius.	- Dalyvauja mokytojo inicijuojamose veiklose, padedančiose pažinti pasaulį, mokosi kelti klausimus, bando vartoti naujai sužinotas sąvokas, vaizdingus žodžius, argumentuoti, plėtoti diskusijas, reflektuoti savo patirtį, žodinę raišką papildydamas išradingais gestais, judesiais, mimika, iliustruodami aplinkos objektais, schemomis, piešiniais. - Bendravimo gebėjimus ugdo kartu su suaugusiuoju ir bendraamžiais skaitydami knygas, kalbėdamiesi apie skaitomas ar pasakojamas istorijas. - Įsitraukia į įvairias mokytojo siūlomas veiklas, susijusias su galimybe piešti ir rašyti. - Ugdo kalbų įvairovės suvokimą ir formuojasi kalbinę tapatybę, mokosi atpažinti skirtingas kalbas, suprasti kita kalba kalbančių kalbančiųjų intencijas.
Pasiekimų sritys: Skaitmeninis sumanumas <i>Vertybinė nuostata:</i> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų, pradeda laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.	- Mokosi sutelkti dėmesį ir klausytis per suaugusiojo inicijuojamus garsų žaidimus, klausydamiesi įvairių aplinkos garsų, ritmų, eilėraščių, dainelių gimtąja ir kitomis kalbomis. - Domisi įvairiomis rašymo, vaizdinės informacijos pateikimo priemonėmis, galimybe palikti ženklus popieriuje, ekrane, kitose priemonėse, varto knygeles, rodo į paveikslėlius, tyrinėja kitą vaizdinę informaciją. Vaizdinės informacijos suvokimą papildoma kiti jutiminiai pojūčiai, ypač lytėjimo pojūtis.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Mokytojo padedamas ir prižiūrimas naudojami įvairių išmaniųjų įrenginių valdymo priemonėmis. Dėlioja vaizdiniais simboliais ar objektais pateiktas komandas, sudarydamas rišlią veiksmų seką. Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines priemones skirtingiems turinio tipams. Domisi kitų ir dalijasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu. Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles.	- Sužadintas smalsumas įtraukia į mokytojo inicijuojamas veiklas, kurių metu gyvai arba nuotolinėmis priemonėmis bendraujama su vaikais ar suaugusiais, kalbančiais kitomis kalbomis ar lietuvių kalbos tarmėmis. - Kalbos supratimą plėtoja gaudami informaciją pojūčiais: vaizdu, lytėjimu, uosle, ragaudami. - Rašytinės raiškos gebėjimus ugdo atrasdami raides skaitmeniniuose įrenginiuose, siedami jas su ranka užrašytais bei spausdintomis raidėmis, rašydami spausdintines raides ar skaitmenis ranka ir kompiuteriu.

Pasiekimų sritys: Meninė raiška <i>Vertybinė nuostata:</i> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias, jam žinomas ir suprantamas, menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Žaisdamas su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. Apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, stengdamasis nustatyta kryptimi koordinuotai judėti su kitais. Natūraliai ir džiaugsmingai šoka ir individualiai, ir drauge su kitais. Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu, atlikdamas pasirinktą vaidmenį pasitelkia kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas ir priemones.	- Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius, stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo, vaizdinės informacijos pateikimo priemonėmis, galimybe palikti ženklus popieriuje, kitose priemonėse, varto knygeles, rodo į paveikslėlius, tyrinėja kitą vaizdinę informaciją. - Plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus mėgdžiodami suaugusiuosius ir eksperimentuodami.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Pradedą planuoti kūrybinį procesą: pasirenka norimas priemones, medžiagas, numato proceso eigą, kurią veikdamas gali keisti. Piešia, tapo, modeliuoja, lipdo erdvinius kūrinius, jungia skirtingas formas į bendrą objektą. Tyrinėja skirtingų technikų naudojimo vienum kūrybiniam darbui sukurti galimybes: tapo, piešia, aplikuoja, lipdo, konstruoja ir kt.. Samprotauja apie dailės kūrinių paskirtį. Supranta, kad yra skirtingos dailės rūšys. Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. Dainuoja sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja. Šoka sukamuosius ratelius poroje. Šokdamas išlaiko pusiausvyrą, reguliarių ir gilų kvėpavimą. Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų bruožus judesiais. Kuria lėlių, šokio, dramos, operos „spektaklius“ kartu su kitais vaikais, drąsiai improvizuoja bendraudamas su jų kuriamais veikėjais.	- Režisūriniai, siužetiniai vaidmenų, žodiniai, kolektyviniai ir kiti žaidimai kuria vaikui naujas patirtis ir kalbines situacijas, kuriose iki šiol jis nėra dalyvavęs, suteikia galimybę plėsti žodyną. - Per žaidimus, kuriuose plėtojami kasdienio gyvenimo arba netikėti fantazijos pasaulio siužetai, ugdomi žodinės kalbos supratimą.
Pasiekimų sritys: Aplinkos pažinimas <i>Vertybinė nuostata:</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs kažką naujo. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinias pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Atpažįsta ir reaguoja į neseniai įvykusius šeimos ar grupės įvykius. Natūraliai įsitraukdamas į	- Mokosi išklausyti, kalbėti paeiliui, dalyvauti dialoge ar polilogė, mokytojų sukuriant įvairias klausymosi situacijas.

kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę. Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Turėdamas galimybę, renkasi būti mėgstamoje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais.	- Supranta savo ir artimųjų vardus, paprastus klausimus ir prašymus, artimiausios aplinkos daiktų, reiškinių ir veiksmų pavadinimus.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Rodo pagarbą gyvėjai ir negyvėjai aplinkai, kultūros reiškiniams ir objektams, supranta, kad jo elgesys gali paveikti gamtinę ir kultūrinę aplinką, stengiasi prisiimti atsakomybę už jų išsaugojimą. Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai. Pradeda suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Išvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti ir puošti.	- Įsitraukia į kūrybines ir kitokias aktyvias veiklas su kitomis kalbomis kalbančiais bendraamžiais, bendraudamas su svečiais, jungdamasis į tinklus su kitų šalies regionų ir kitų šalių vaikais, klausydamasis skaitomų istorijų, skaitydamas knygutes dviem ar keliomis kalbomis, žiūrėdamas filmukus.

Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“

Pasiekimų sritys: Estetinis suvokimas <i>Vertybinė nuostata:</i> Domisi, gėrissi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalijasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	
Pasiekimų žingsniai	Vaiko veiksenos
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąsąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus, turi savo nuomonę apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą.	- Klausosi mokytojų parinktos įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos, kad būtų kuriama turtinga muzikinė aplinka ir dedamas pagrindas platesniems pasirinkimams; formuojamas muzikinis estetikos pojūtis. - Stebi ir tyrinėja aplinkos objektus ir reiškinius, patraukiančius jų dėmesį savo vizualinėmis savybėmis; stebi ir reaguoja į mokytojo santykį su aplinkos objektais (susižavėjimą, grožėjimąsi).
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaislingai stulbinti. Atpažįsta meno kūrinių išskirtinumą ir ypatumus (siužetą, veikėjų bruožus, nuotaiką, spalvas, veiksmus). Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Vertina	- Jautrumas vizualiojo pasaulio ypatumams plėtojasi Mokykloje estetiškai ir saikingai naudojant spalvą, apšvietimą, medžiagiškumą, kai yra galimybė aplinkos daiktus ir objektus ne tik stebėti, bet ir liesti, matyti iš skirtingų perspektyvų ir pan. - Grafinė ir spalvinė raiška tampa įvairesnė, o meninių sąvokų žodynas – platesnis, kai, paskatinti mokytojo, vaikai stebi, analizuoja, aptaria, grožisi savo, kitų vaikų ir

savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą.	profesionalių menininkų sukurtais kūriniais. - Pažįsta ir patiria teatro meno reiškinius Mokykloje ir už jos ribų stebėdami ir dalyvaudami ikimokyklinio amžiaus vaikams skirtuose teatro pastatymuose: šokio, lėlių, dramos, operos ir kt.
Pasiekimų sritys: Meninė raiška <i>Vertybinė nuostata:</i> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Žaisdamas su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. Apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, bandydamas nustatyta kryptimi koordinuotai judėti su kitais. Natūraliai ir džiaugsmingai šoka ir individualiai, ir drauge su kitais. Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu atlikdamas pasirinktą vaidmenį pasitelkia kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas ir priemones.	- Palankioje erdvėje judėdamas vaikas pradeda jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą. - Mėgdžioja aplinkos garsus, sutelkia dėmesį į aplinką, pradeda suvokti struktūrą, atkartoja toninius ir ritminius darinius, pradeda suprasti dainavimo ir kvėpavimo svarbą, skandavimą derina su kūno judesiu.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Pradeda planuoti kūrybinį procesą: pasirenka norimas priemones, medžiagas, numato proceso eigą, kurią veikdamas gali keisti. Piešia, tapo, modeliuoja, lipdo erdvinius kūrinius, jungia skirtingas formas į bendrą objektą. Tyrinėja skirtingų technikų naudojimo vienam kūrybiniam darbui sukurti galimybes: tapo, piešia, aplikuoja, lipdo, konstruoja ar pan. Samprotauja apie dailės kūrinių paskirtį. Supranta, kad yra skirtingos dailės rūšys. Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. Dainuoja sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja. Šoka poroje su kamuosius ratelius. Šokdamas išlaiko pusiausvyrą, reguliarių ir gilų kvėpavimą. Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius. Kuria lėlių, šokio, dramos, operos spektaklius kartu su kitais vaikais, drąsiai improvizuoja „bendraudamas“ su jų kuriamais veikėjais.	- Dalyvauja kūrybiniuose šokio žaidimuose, projektuose, perpranta etiketo ir scenos kultūros taisykles. - Piešdamas ir kurdamas su įvairiomis priemonėmis ir piešimo įrankiais, plėtoja savo grafinę ir spalvinę raišką. - Judesiu rodo muzikinę frazę, vis geriau imituoja pažįstamą medžiagą, gerina kvėpavimo įgūdžius, plečia vokalinį diapazoną, spontaniškai dainuoja dainas, kuriose juntamas metras, pasikartojantis ritmas ir tonacija.

Pasiekimų sritys: Gebėjimas žaisti <i>Vertybinė nuostata:</i> Vaikas nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus ir kurti vaikų žaidimo kultūrą. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	- Žaisdami su tikslingai atrinktais žaislais (lėlėmis, mašinytėmis, gyvūnėliais, indeliais ir kt.), vaikai mokosi pasirinkti arba patys susikurti erdves savo žaidimams. - Jei vaikas neturi žaidimo patirties, jis pradeda žaisti, kai mokytojas inicijuoja paprastą žaidimą, palaipsniui į jį įtraukiant daugiau žaidėjų ir pamažu perleidžiant žaidimo iniciatyvą patiems vaikams.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Mokytojo paskatintas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, gamtoje), išradingai jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių, kai dalyvauja kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose. Drauge su kitais vaikais plėtoja tęstinius siužetinius vaidmenų žaidimus.	- Įgudę žaisti režisūrinius žaidimus individualiai ir dviese, vaikai pamažu pereina prie siužetinių vaidmenų žaidimų. Prisiimdami apibendrintus vaidmenis, vaikai kuria jiems pažįstamas kasdienės socialines situacijas, siekdami tiksliai atlikti pasirinkto vaidmens funkcijas. - Žaidimai tampa tęstiniais, vaikai prieš žaidimą aptaria jo temą, planuoja siužetą, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, patys kontroliuoja vienas kito veiksmus ir geba spręsti kylančius nesutarimus.
Pasiekimų sritys: Kūrybiškumas <i>Vertybinė nuostata:</i> Vaikas nusiteikęs drąsiai kurti, autentiškai išreikšti save ir noriai tyrinėti naujas idėjas. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu.	- Juda natūraliai, džiaugsmingai, jų judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. Judesio kalba jie išreiškia savo mintis ir emocijas, pažįsta pasaulį per fizinę ir jutiminę patirtį.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Generuoja naujas idėjas, fantazuoja apie tai, ką nori sukurti. Neįprastai naudoja įvairias medžiagas, priemones ir kūrybos būdus įvairiose kasdienio gyvenimo ir veiklos srityse. Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, sprendžia kūrybinius iššūkius su pagalba, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. Dalijasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam yra skirti jo ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.	- Šokdami vaikai tyrinėja, fantazuoja, eksperimentuoja su garsais, balsais, judesiais, fizinėmis medžiagomis ir siužetais, generuoja idėjas tolesniam kūrybos etapui. - Patiria džiaugsmą kurdami įvairias dvimates ir trimates figūras, objektus ir kompozicijas iš įvairaus dydžio įprastų ir netikėtų priemonių bei medžiagų. - Kartu su suaugusiaisiais dalyvauja improvizuotuose teatrinuose renginiuose (tradicinėse šventėse, pasakų vaidinimuose su lėlėmis ir pan.). - Savarankiškai žaisdami ir kurdami naujus

	žaidimus, vaikai sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia savo pomėgius ir stiprybes.
Pasiekimų sritis: Tyrinėjimas <i>Vertybinė nuostata:</i> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. Pamėgdžiodamas suaugusįjį, ilgesnį laiką išitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatais rodo kitiems.	- Judėdami mėgaujasi įvairiais judesiais, padedami mokytojų, tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir erdvę, susipažįsta su judėjimo įvairove, patiria judesio elementus ir jų derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais. - Per ugdymo(si) aplinkos stebėjimą ir tyrinėjimą (analizuojant, lyginant, kategorizuojant) ima suprasti aplinkos daiktų ir objektų formas, spalvas, dydžius, kontūrus, ant jų krintančią šviesą, šešėlius ir kt.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai. Stebėdamas, eksperimentuodamas išsiaiškina objektų požymius, medžiagų savybes. Domisi nedaiktiniais reiškiniais (pvz., garsais, judesiais), jų paskirtimi ir estetika.	- Judėdami mėgaujasi įvairiais judesiais, padedami mokytojų, tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir erdvę, susipažįsta su judėjimo įvairove, patiria judesio elementus ir jų derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais. - Kartu su bendraamžiais ir suaugusiaisiais tyrinėja temas, kylančias iš jų patirčių, vaizduotės, įkvėptas skaitomų literatūros, muzikos, teatro ar dailės kūrinių.
Pasiekimų sritys: Emocijų suvokimas ir raiška <i>Vertybinė nuostata:</i> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <i>Esminiai gebėjimai:</i> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas bei jausmus ir jų priežastis; įprastose, ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais: žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	
2–3 metai (3-ojo žingsnio pasiekimai) Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja.	- Dėl džiaugsmingos aplinkinių reakcijos vaikai vis tikslingiau kartoja labiausiai pasisėkusių judesius ir garsus, ima jais žaisti, manipuliuoti, siekdami socialinio atsako.
4–6 metai (5-ojo/6-ojo žingsnio pasiekimai) Atpažįsta ir pavadina savo emocijas bei jausmus, įvardija situacijas, kuriose jie kilo. Emocijas ir jausmus dažniausiai išreiškia sau ir kitiems priimtinais būdais. Atpažįsta kitų emocijas ir pradeda suprasti, kad žodžiai ar veiksmai gali juos žėisti. Pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos	- Atliekant simbolinius vaidmenis, naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, giliai išgyvena kuriamas situacijas ir kartu mokosi tiksliau, aiškiau, autentiškai, kūrybiškai perteikti savo išgyvenimus kitiems vaikams ir artimiems suaugusiesiems. - Dalijasi ir reflektuoja patirtas patirtis su šalia esančiais.

nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas. Pradedą kalbėtis apie savo jausmus, jų raišką ir būdus, kaip galima juos tinkamai išreikšti, kas gali padėti pasijusti geriau, jei jaučiasi nusiminęs ar piktas.	
--	--

Ugdymo(si) kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Atsižvelgiant į individualią vaiko raidą, kuriami ugdymo(si) kontekstai, pasirenkami ugdymo metodai ir būdai, kurie padeda vaiko raidai, palaiko žaidimą kaip pagrindinę veiklą ir skatina vaiko mokymo(si) procesą. Kuriant ugdymo(si) kontekstus, dėmesio centre yra aplinka, kuri yra vaikams aktuali, pritraukianti dėmesį, skatinanti veikti, atvira vaikų iniciatyvoms ir estetiškai patraukli. Modeliuojant kontekstus, yra kuriamos įvairiapusės veiklos galimybės, modeliuojamas bendradarbiavimas ir ryšis tarp vaikų, mokytojų ir kitų suaugusiųjų, numatomos galimos vaikų veiklos kliūtys ir ugdytojų susitarimai dėl sunkumų įveikimo. Kuriant kontekstus naudojamos esamos kultūrinės, socialinės ir gamtinės aplinkos, iš anksto tikslingai sumodeliuotos ugdymosi aplinkos ir ugdymosi situacijos, susikuriančios čia ir dabar. Aplinka keičiama, atsižvelgiant į vaikų gebėjimų ūgtį.

Mokykloje kuriami vaikų visuminiams, įtraukiam ugdymuisi aktualūs kontekstai:

- ✓ universalus dizaino mokymuisi kontekstas – tai lanksti, visiems vaikams prieinama ugdymo(si) aplinka ir veiksmingas procesas, kuriame, nepriklausomai nuo amžiaus, socialinių, kultūrinių, lingvistinių, sveikatos skirtumų, visiems vaikams sudaromos sąlygos žaisti, patirti ir ugdytis;
- ✓ žaismės kontekstas – atliepia vaikų žaismingą savęs ir pasaulio pajautimą, skatina žaisti judesiais, pojūčiais, emocijomis, kalba, vaizduote, mintimis;
- ✓ judraus patirtinio ugdymosi kontekstas – skatina vaikų judėjimo džiaugsmą ir kasdienį judrumą, didinti judraus mokymosi galimybes;
- ✓ kultūrinių dialogų kontekstas – kai vaikai Mokykloje dalyvauja daugialypiuose kultūriniuose kontekstuose, kurių paskirtis – padėti kiekvienam kurti savo individualų tapatumą, tuo pačiu metu dalyvaujant tiek vaikų subkultūros, tiek artimiausios ir tolimesnės aplinkų kultūrų kūrimui;
- ✓ kultūrinių dialogų kontekstas – padeda kiekvienam kurti savo individualų tapatumą, tuo pačiu metu dalyvaujant tiek vaikų subkultūros, tiek artimiausios ir tolimesnės aplinkų kultūrų kūrimui;
- ✓ kalbų įvairovės konteksto paskirtis – sudaryti ir palaikyti aplinkos sąlygas, palankias rasti ir plėtoti skirtingiems vaikų komunikavimo būdams, įvairiai žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui, teigiamoms nuostatoms, susijusioms su kalbų ir jos formų įvairove;
- ✓ tyrinėjimo ir gilaus mokymosi konteksto paskirtis – atliepia prigimtinių vaikų smalsumą, įtraukia juos į aplinkos tyrinėjimą, skatinantį giliau suprasti aplinkos objektus, reiškinius ir jų ryšius per STEAM veiklas, atrasti įvairius pažinimo ir mokymosi būdus;
- ✓ realių ir virtualių aplinkų konteksto paskirtis – papildo ir praplečia realybės kontekstus alternatyviomis skaitmeninėmis galimybėmis patirti ir pažinti, plėtoti vaikų skaitmeninį sumanumą, informatinį mąstymą;
- ✓ kūrybinių dialogų kontekstas – modeliuojant kūrybinių dialogų kontekstą kuriama vaizduotė, smalsumą, nuostabą kelianti aplinka, akcentuojanti patį kūrybos procesą.

Pedagogas veikia kaip įkvepiantis pavyzdys, motyvuodamas vaikus sekti jo pavyzdžiu. Jis sukuria lanksčius ir visiems prieinamus ugdymo(si) kontekstus, kuriuos vaikai – nepriklausomai nuo jų amžiaus, socialinių, kultūrinių ar sveikatos skirtumų – naudoja žaidimams, tyrinėjimui ir ugdymuisi. Skatina individualizaciją ir diferencijavimą, pritaikydamas veiklas prie vaikų poreikių ir gebėjimų, leidžiant jiems veikti savo tempu ir mokytis vieniems iš kitų. Įtraukia vaikus į praktines užduotis, eksperimentus ir žaidimus, skatinančius jų smalsumą ir kūrybiškumą. Sudaro sąlygas vaikams savarankiškai įgyvendinti savo sumanymus, inicijuoti bendrus žaidimus ir veiklas, empatiškai reaguoti į kitų poreikius ir kurti prasmingas sąveikas, leidžiančias vaikams mokytis vieniems iš kitų ir atrasti savo vietą bendruomenėje.

V SKYRIUS

VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Vaiko pasiekimai vertinami remiantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų apraše nustatytomis 18 pasiekimų sritimis arba pagal individualiai pritaikytą ugdymo programą, atsižvelgiant į vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius. Vertinama vaiko pažanga, lyginant dabartinius pasiekimus su ankstesniais, siekiant išvelgti jo asmeninį augimą. Vertinimas grindžiamas individualumo principu – kiekvienas vaikas vertinamas atskirai, jo rezultatai nelyginami su kitų vaikų pasiekimais. Dėmesys skiriamas ne tik įgytoms žinioms ir patirčiai, bet ir vaiko gebėjimų plėtrai.

Vaiko ugdymosi pažanga yra nuolat stebima, fiksuojama ir analizuojama siekiant užtikrinti kokybišką ugdymą bei atliepti individualius vaiko poreikius. Šis procesas grindžiamas individualizavimo principu, kai kiekvieno vaiko pasiekimai vertinami atsižvelgiant į jo asmeninius gebėjimus, nuoseklumu, kai pažanga vertinama nuolat siekiant įvertinti ilgalaikį vaiko tobulėjimą skirtingose srityse, ir bendradarbiavimu, kai į vertinimo procesą įtraukiami mokytojai, vaiko tėvai ar globėjai bei pats vaikas.

Ugdymo(si) pasiekimų vertinimas vyksta šiais etapais:

- ✓ Pradinis vertinimas atliekamas, kai vaikas pradeda lankyti ikimokyklinio ugdymo grupę, stebima vaiko pradinė adaptacija, įgūdžiai, gebėjimai ir poreikiai.

- ✓ Nuolatinis stebėjimas ir dokumentavimas. Mokytojai nuosekliai taiko esminius vaiko pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus, tokius kaip stebėjimas, vaiko veiklų bei darbų analizė, pokalbiai, pasakojimai, diskusijos, individualios užduotys ir kiti būdai. Jie registruoja svarbiausius vaiko pasiekimų momentus, pažangą bei iššūkius, su kuriais jis susiduria. Vertinimui pasitelkiamos įvairios priemonės – nuotraukos, garso ir vaizdo įrašai, vaiko darbai, kaupiami jo individualiame aplanke. Taip pat nagrinėjami vaiko kūrybiniai darbai, projektai ir kitos veiklos, siekiant įvertinti pasiekimus, pažangą bei nustatyti ugdymosi poreikius.

- ✓ Pasiekimų įvertinimas atliekamas du kartus per metus – rugsėjo-spalio ir gegužės-birželio mėnesiais, vertinant I ir II pusmečio pasiekimus. Šio proceso metu apibendrinami vaiko pasiekimai ir pažanga. Vaikų pasiekimų įvertinimas pateikiamas aprašomuoju būdu – trumpais komentarais, kurie nusako vaiko stiprybes, tai, kas jau pasiekta, ir tai, ką dar reikia tobulinti. Taip pat palyginimui, pagal pasiekimų sritis žymimi vaiko esminiai gebėjimai ir tai, į ką atkreipti dėmesį (sunkumai). Vaikui pereinant iš ikimokyklinio ugdymo į priešmokyklinio ugdymo grupę, informacija apie jo pasiekimus perduodama priešmokyklinio ugdymo grupės mokytojui. Vaiko pasiekimai individualiai aptariami su tėvais (globėjais). Esant poreikiui, į aptarimą įtraukiami ir Vaiko gerovės komisijos atstovai, kiti specialistai ar administracijos atstovai.

- ✓ Sukaupta informacija pasitelkiama kryptingam tolimesniam ugdymo planavimui, glaudžiam bendradarbiavimui su tėvais ar globėjais ir sklandžiam vaiko perėjimui į priešmokyklinio ugdymo etapą.

Ikimokyklinio ugdymo(si) metu vystomos pasiekimų sritys yra glaudžiai derinamos su priešmokyklinio ugdymo(si) kompetencijomis. Siekiama nuoseklaus pasiekimų sričių ir ugdymo turinio progresavimo, kad vaikas būtų tinkamai paruoštas sėkmingam mokymuisi mokykloje.